

Innst. O. nr. 2

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Ot.prp. nr. 97 (2001-2002)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Proposisjonen er en oppfølging av Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002. Vedtaket gikk ut på å be Regjeringen fremme forslag slik at grunnkapitalen til Opplysningsvesenets fond inflasjonssjusteres. Stortinget ba videre Regjeringen vurdere om regler for fondets grunnkapital bør innarbeides i fondets lover. Det vises for øvrig til grunnlaget for siste lovendring i Innst. O. nr. 97 (2000-2001) og til Innst. S. nr. 187 (2000-2001).

Departementets lovforslag går i korthet ut på å lovfeste et krav om at kapitalen til Opplysningsvesenets fond skal inflasjonssikres. Det foreslås også å lovfeste en forutsetning om at avkastningen fra fondet først skal brukes til slik inflasjonssikring, ved siden av å dekke fondets utgifter. De to formålene får dermed samme prioritet. Et bufferfond skal bygges opp for å sikre inflasjonssjusteringene og betalingen av fondets utgifter. Hvordan dette skal gjøres, foreslås også lovfestet: Av fondets årlige avkastning skal det legges et beløp til kapitalen som tilsvarer inflasjonen samme år. Hensikten med lovendringene er å sikre fondets realverdier.

Kravet om inflasjonssikring gjelder kapitalfondet. Utgangspunktet vil være den bokførte verdien ved utgangen av det året lovendringen gjelder fra. Denne urørlige delen av fondets finanskapital hadde ved utgangen av 2001 en bokført verdi på 1 462

mill. kroner. Fondets frie egenkapital var på samme tidspunkt redusert til 10 mill. kroner.

Departementet går inn for at bufferfondet - eller den frie egenkapitalen - nå bygges opp til den har nådd et nivå som gir stabilitet ved svikt i finansinntektene. Slik oppbygging må ha prioritet i årene framover. Departementet vil drøfte med styret for Opplysningsvesenets fond hva som bør være størrelsen på bufferfondet, retningslinjer for oppbyggingen av fondet, hvordan midlene her bør plasseres m.m. Departementet vil komme tilbake til dette spørsmålet senere.

Det er ikke gitt at inflasjonssikringen det enkelte år kan oppfylles. Risikoen vil være særlig stor fram til bufferfondet er bygget opp. Et nytt utgangspunkt for inflasjonssikring kan bli aktuelt dersom det over flere år ikke har vært mulig å inflasjonssikre kapitalfondet fullt ut. Departementet vil i så fall komme tilbake til den konkrete behandlingen av dette spørsmålet.

Lovfestet inflasjonssikring og oppbygging av bufferfond innebærer bindinger på bruken av avkastningen i årene framover. Departementet kan derfor ikke se at det er grunnlag for å ta opp spørsmålet om en fast utvidelse av fondets utgiftsoppgaver nå. Først må avkastningen og den finansielle situasjonen for fondet gi grunnlag for det. Om grunnlaget er til stede, vil departementet komme tilbake til spørsmålet om utvidet bruk av fondets avkastning.

Departementet legger ellers til grunn at fondets tilskudd til kirkelige formål ikke skal gis før overskuddet faktisk er opptjent. Fondets årlige tilskudd til felleskirkelige tiltak skal for fremtiden gå av den avkastningen fondet har hatt året før. Det samme prinsippet må gjelde for tilskudd til andre kirkelige formål. Avkastningen må etter departementets mening være oppspart og kjent før den blir disponert.

Når det gjelder salg av fondets eiendommer, vil departementet ta opp et spørsmål til vurdering. Spørsmålet gjelder om fondet bør eie andre eiendommer enn dem som tjener driften av Den norske kirke (presteboligene) eller som av særlige grunner bør tilhøre fondet, for eksempel ut fra kirke- og kulturhistoriske hensyn. Konsekvensene må utredes før departementet tar stilling til saken. Departementet vil med det første be fondets styre om å utrede dette. Kirkelige organer vil også måtte uttale seg. Departementet vil kunne komme tilbake til dette etter at premissene for og konsekvensene av et eventuelt utvidet eiendomssalg er kjent.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem Orheim, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Jan Koløy, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, registrerer at Regjeringen gjennom forslaget følger opp flertallsvedtaket fra Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) om inflasjonsjustering av Opplysningsvesenets fond.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Simonsen, slutter seg til den løsning som er foreslått gjennom tilføyelsen i lovens § 5 og i ny § 6.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen forutsetter imidlertid at inflasjonen måles ved hjelp av konsumprisindeks fra Statistisk Sentralbyrå og at målingen gjelder fullt kalenderår.

Disse medlemmer foreslår derfor følgende tillegg i § 6 (nytt 3. punktum, departementets utkast til 3. punktum beholdes som 4. punktum):

"§ 6 nytt tredje punktum skal lyde:

Inflasjon måles ved bruk av Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks og for hele kalenderåret."

Komiteen legger til grunn at fondet forvaltes på en mest mulig profesjonell måte.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre legger til grunn at avkastning utover det som er nødvendig for å gi inflasjonssikring og bygge opp et nødvendig bufferfond, brukes til formål som kommer Den norske kirke til gode i tråd med formålsparagrafen i loven.

Disse medlemmer mener at salg av fondets eiendommer videreføres i tråd med retningslinjene i Innst. S. nr. 222 (1984-1985), Innst. O. nr. 45 (1995-1996) og Innst. S. nr. 187 (2000-2001).

I tråd med redegjørelsen i saken forutsetter disse medlemmer at det legges fram for Stortinget om fondet bør eie andre eiendommer enn det som tjener driften av kirken eller som av spesielle grunner bør høre til fondet. I denne sammenheng legger disse medlemmer vekt på at konsekvensene blir utredet og kirkelige organer får uttale seg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen legger til grunn at avkastning utover det som er nødvendig for å gi inflasjonssikring og bygge opp et nødvendig bufferfond primært skal brukes til sikring av formuen som ligger i kirkens historiske bygningsmasser og inventar.

Disse medlemmer forutsetter også at salg av fondets eiendommer videreføres.

I tråd med redegjørelsen i saken forutsetter disse medlemmer at det snarlig legges frem egen sak om fondet bør eie andre eiendommer enn det som tjener driften av kirken eller som av spesielle grunner bør høre til fondet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Simonsen, viser til vedtak II i Innst. S. nr. 187 (2000-2001) Om økonomien i den norske kirken - om økt satsing på restaurering av eldre kirker og antikvarisk kirkeinventar.

Flertallet ønsker å få utredet ulike modeller for hvordan staten kan ta ansvar for istandsetting og ivaretagelse av verneverdige kirkebygninger som er en sentral del av vår nasjonale kulturarv.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre ber om at det redegjøres for Stortinget for ulike modeller.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen ber om at det legges frem egen sak for Stortinget, der ulike modeller forutsettes utredet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at å inflasjonsjustere fondet vil redusere framtidig handlefrihet. Å lovfeste at avkastningen først skal brukes til å inflasjonsjustere kapitalen og å dekke fondets utgifter før det kan avsettes til disposisjonsfondet som kan nyttes til kirkelige formål, kan føre til store svingninger i de årlige beløp som går til kirkelig aktivitet. Et bufferfond kan motvirke de største svingningene, men av erfaring vet en at det er store årlige variasjoner på avkastning av finanskapital.

Disse medlemmer registrerer at også Kirkerådet som får en stor del av sine årlige bevilgninger fra fondet, gir prinsipiell støtte til å lovfeste inflasjonsjustering. Disse medlemmer frykter at når dagens fleksibilitet blir borte, vil dette føre til at Kirkerådet i større grad må tilpasse aktiviteten etter de årlige svingningene på børsene.

Disse medlemmer viser til at Stortinget i de årlige budsjettene har lagt vekt på å opprettholde realverdien av fondskapitalen over tid. Disse medlemmer kan ikke se at denne situasjonen er endret. Det er derfor ikke noe i den politiske situasjonen som skulle begrunne et slikt vedtak.

Disse medlemmer viser til at hvert år er en rimelig avkastning blitt benyttet til å styrke kirkelig aktivitet. Disse medlemmer mener at Stortinget fortsatt hvert år på fritt grunnlag må vurdere hvor mye av avkastningen som skal benyttes. For disse medlemmer vil det viktigste være å benytte avkastningen slik at kirken får tilført nødvendige midler til å holde en høyest mulig aktivitet. Disse medlemmer kan ikke forsvare at sikring av realverdien av kapitalen skal gå foran bevilgninger til kirkelig aktivitet. Disse medlemmer kommer derfor til å gå imot den foreslåtte endringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen vil for øvrig fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med sikte på å avvikle presters boplikt."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen:

Forslag 1

§ 6 nytt tredje punktum skal lyde:

Inflasjon måles ved bruk av Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks og for hele kalenderåret.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med sikte på å avvikle presters boplikt.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og merkningene ovenfor og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 33 om
Opplysningsvesenets fond

I

I lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond vert det gjort følgjande endringar:

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

Kapitalen skal sikrast mot inflasjon.

§ 6 skal lyde:

Avkastinga frå fondet skal først brukast til å inflasjonssikre kapitalen og dekkje fondet sine utgifter. Kapitalen skal inflasjonssikrast ved at det av avkastinga frå fondet kvart år vert sett av eit beløp til kapitalen som svarer til inflasjonen dette året. Ut over dette kan avkastinga leggjast til kapitalen eller til disposisjonsfond og givast til kyrkjelege formål etter nærare avgjerd av Kongen.

II

Lova vert sett i verk på det tidspunkt Kongen fastset.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 17. oktober 2002

Rolf Reikvam
leder

Jan Koløy
ordfører

Karita Bekkemellem Orheim
sekretær